

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelytől, hova úgy a lap beltartalmi részét illeti közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartási cikkeket stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közölhetők.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 ler.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak tőrfogatáért 4 krajczár. Hivatások hirdetések külön árszabály szerint számíttatnak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Pártküzdelem az országházban.

Kézdi-Vásárhely, 1890. márcz. 4.

Vidéki lapoknak politikai irányeszméket adni, a világ nagy eseményeit, mint első közölni, nem tartozik feladatai közé. De a hazai képviselők munkásságai, a nemzet jóllétét, boldogságát célzó eszme és elv harca, kit érdekelne?

Habár lapunk szemle rovatában mindig megemlékeztünk a történeletről, most arra is feljogosítva érezzük magunkat, hogy a viták folyamának mérgező hatását, a népeletben előfordulható káros következményeit mi is elmondjuk.

A „Székelyföld“ tárczája.

Boszorkányos tárcza.

Irta: Molitor.

(Folytatás.)

II. A bűvös óra.

Meggyőződés végett sietve lámpát gyújtok és tessék, az óra vígan járt s csudálatosképen épen annyit mutatott mint zsebóráim, holott annyival hátrább kellett volna állnia a mennyi ideig nem járt, mert hogy egy jó darabig állott, az is bizonyos.

Felkeltem s lecsillapítam fogfájásomat. Mielőtt lefeküdtem volna az órát újra megállítam. A lámpát égve hagytam, hogy az átkozott órát szemmel tarthassam, bár mig elalszom. Meg sem mozcant. Reggelre kelve fáradhatatlan óráim egész kedélyesen teljesíté kötelességét s mi több egy másodperczre talált zsebóráimmal.

Egy más alkalommal, ugyancsak éjjel, azt cselekedte, hogy a perczmutató hátra felé sétált, mig az óramutató rendes irányban haladt.

Máskor nyg akartam kifogni rajta, hogy nem huztam fel. Délután 2 órakor meg is állott s úgy találtam vacsora utáni hazajövelemtől is. Éjjelkor azonban sajátosság zörejre lettem figyelmes. Ugyanis egész tisztán hallottam azt a kerregő zajt, mit a rugós óra felhúzása okoz. Erre mindjárt elkezdődött a rendes tik-tak. Gyertyát gyuj-

A költségvetés tárgyalása erős küzdelemmel foly, a honatyák nem elv, hanem személyi harcot folytatnak, példát mutatóan arra, miként kell mentől keresetesebb gorombaságokkal üldözni azt, ki 15 évi munkássága alatt törhetetlen erélyvel küzdött azért, hogy a haza boldog és virágzó legyen. Megtanultuk már a görögök és romaiak történetéből, Themistokles és mások példájából, hogy a nép kegye ma felemel és holnap a sárba tipor.

Kormányelnökünk bölcsesége, tapintata sok nehéz kérdést oldott meg a haza javára, szilárd jelleme és törhetetlen hazafi erélye mindig a nemzet jogait védelmezte. Ez teremtette meg számára a többség bizalmát s tette lehetővé 15 évi kormányzását.

Az ellenzéki szónokok ma már nem azt nézik, mi jó és helyes, nem azért küzdenek, hogy a nemzet boldogítására üdvös törvényeket hozzanak, hanem hogy a kormányelnököt lármájukkal terrorizálják, bántó ki-jezéseikkel elkésesítve lemondásra kényszerítsék. Így telik el nap, nap után, a nép várva-várja, hogy üdvös törvények hozatala által nyomorán enyhítsenek, terheit könnyebbitsék, megélhetési módját elősegítsék.

Most más a dolguk. Tiszát kell agyon beszélni, őt kell magyar gentlemanhoz nem illő bombákkal agyon dobálni, a munkássága által nagyon is kiérdemelt szeretettől, bizalomtól megfosztani.

tok, hát biz ő kelme vígan járt, pont 12 órát mutatva. Ép e pillanatban ütött a toronyóra is éjfél.

Igen természetes, hogy mindezek után kíváncsi lettem valamit megtudni az óra előéletéből, hogy így fejezzem ki magam. E célból elindultam a zsebvásárra, hol a kívánt adatokat Salber apótló reméltem megkapni. A zsebóráus nem tudott más felvilágosítással szolgálni, mint hogy a kérdéses óra egy nem rég elhalt különöz hagyatékából származik, ki azt más ingóságokkal együtt öreg szolgájának hagyományozta s ő — a zsebóráus — töle árverésen szerezte.

A szolga lakozimét felírva, még az nap felkérésére indultam. A Hundsturm-utca külső végén lakott, urának még fenntartott szállásán. Ódaérve, ennek közelében betértem étkezni egy étterembe. Itt néhány kérdés után megtudtam egyet-mást Hoffmann urról — így hívták a különözöt, kié az óra volt, — s ki életében e vendéglőből szokta ételét hordatni.

Senki sem tudta jó formán, ki és hova való volt. Mintegy 10 év előtt jött Bécsbe, itt egy kisebb-szerű csöndes lakást bérelt, hol a szó szoros értelmében valóságos remeteéletet folytatott. Szolgáján kívül senkivel sem érintkezett s olykor hetekig sem lépte át lakása küszöbét. Ha olykor nagy ritkán kiment, soha sem maradt ki egy fél órán túl, akkor pedig szolgáját a lakásba zárta s a kulcsokat magához vette. Rendkívül szótalan volt, de ha különös körülmények folytán valakivel beszélnie kellett szerény és finom modorról tett ta-

Czéljukat nem érik el, mert a szabadelvű párt tagjai mint Sion állanak a derék államférfi mellett és méltó indignációval utasítanak vissza minden oly kifejezést, mely a parlamentarizmus határait túllépi.

Eddig is úgy kellett volna, s most az elkényeztetett kisebbség bántalmazásait nem kelene túrnie.

A kemény harcban nem egy vád s bomba esik a többség fejére is.

Elmondják róluk, hogy hivatalért, kegyért, zsiros falatért stb., más érdekekért tagjai a szabadelvűpártnak s állnak szolgálatában, s nem egyebek szavazó-gépeknél. Ily erős és méltatlan kifejezéssel illetni leplezetlenül azokat, kik a nemzet többségének bizalmából hivatalra vannak arra, hogy hazánk sorsát intézzék, alkotásaikkal Magyarország nimbusát az európai népek nagy colonjában emeljék és méltó niveaun fenntartsák, talán mégis igen sok.

A nép képviselői függetlenek a kormány kegyétől minden tekintéttől és önértékes ember e tudatban csak azt teszi és teheti, mit megbízóinak érdekével összeütközőnek nem talál.

A kemény vitákban nem a hazafias lelkesültséget ismertük fel, hanem a személyi ellenszenvet, mely addig, mig a szabadelvűpárt sorait bomladozni nem látjuk a vezér mellől: sikerre nem vezet sem a képviselőházban, sem a nemzet szívében.

nuságot s nagy tapasztalatú, világlátott embernek bizonyult. Németül helyesen beszélt, némi idegen-szerű kiejtést leszámítva, azonban legörömeztőbb angolul és spanyolul társalgott. Foglalkozásáról némelyek azt hitték, hogy régebb rabszolgákkal kereskedett s azon az uton sok pénzt szerzett. Mások tudni akarták, hogy alchimiai kísérletekkel tölti idejét s bírja a szézeny jegezesítés titkát, melynek segítségével gyémántokat gyárt. Annyi tény, hogy pénzhamisítás gyanuja miatt, egy ideig rendőri felügyelet alatt állott; de a legfigyelmesebb észlelés sem derített ki semminemű törvényellenes műveletet. Ilyen gyanura az szolgáltatott okot, hogy szolgája által gyakran vásároltatott vegyszereket, s nem ritkán úgy elzárkózott, hogy napokig a szolgája sem látta, s laboratoriumából némelykor az egész udvart elárasztó kellemetlen bűz és füst áradozott, s végre, mert meglehetősen sok pénzt költött, mig bevétele sehonnán sem volt.

Ennyit tudhattam meg körülbelül Hoffmann ur életéből. Annál kíváncsibb voltam a talányos ember szolgájával megismerkedni. A lakást a házszám segélyével könnyen megkaptam.

— Itthon van Weszely ur? — kérdém egy szembe jövő cselédttől.

— Tessék felsétálni az emeletre, ott lakik! — felel.

Kopogtam a megjelölt ajtón, mire egy mély basszus hang »szabad« kiáltására beléptem. Magas sovány férfi előtt állottam.

A helyett tehát, hogy használna, corrum-pálni fogja a vidékeket s annak népeit.

A példa ragadós lévén, az országgyűlési képviselőktől megtanulják a megyei képviselők s ezektől a városiak és végül elsajátítják a kis- és nagyközségek. Lesz harcz fenn, középén és lenn. Végre a zaj, lárma, egyenetlenség és méltatlan szemrehányás: végelkeseredést szül s az általános harczból személyi, a személyiből családi lesz.

A magyar parlament a nemzet szíve lévén, erősen óhajtjuk az út- és vizterek működése hozassék minél előbb összhangba, s párttusák, akár elvi, akár személyi harczban tartsák magukat azon magaslapon, melyből a nép minden rétege jó példát vehet s dicsőséggel követhet.

A székely atyafi azt tartja, hogy a nyilvános társaságokban is csak azok foglalkoznak személyekkel, kik a tárgyak, tényezők és munkák zömét nem ismerik, az általános közjólét emelésével mit sem törődnek.

Vigyázzanak a kegyetlenkedők, mert a nép szíve jó és helyesen ítélni is képes s nem egyszer történik meg, hogy védelmére kell az üldözötteknek s a megtorlás fegyverét ellenük fordítja.

x. x.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Az appropriációs vita f. hó 1-én a szabadelpvűpárt és a kormány nagy erkölcsi fölényével s fényes győzelmével ért véget. Pártunk szónokai, mint Varasdy Károly, Bokross Elek, Asbóth János és Hegedüs Sándor előadó magas színvonalu, érvektől duzzadó hatásos beszédekben csapás után csapást mértek az ellenzékre s oly fölényt, oly erkölcsi diadalt szereztek a többségnek és kormánynak, hogy az iránt alig lesz az országban eltérő vélemény.

A tényleges diadal és győzelem is megjött a vita befejezésével, mert a szabadelvű párt teljes létszámban óriás többséggel fogadta el általánosságban részletes tárgyalás alapján a költségvetési törvényjavaslatot.

A szabadelvűpárt névszerinti szavazást kért, hogy ez uton is leleplezze azon az egész vita folyamán hangoztatott ellenzéki ráfogást, mely szerint a szabadelvűpárt szolidaritása és a párt vezére iránt való bizalom megingott volna. Az ellenzék látva az óriási többséget, meghökkent ezen leleplezéstől és kudarcától, azért a névszerinti való szavazás kérelme ellenében a szavazást a hétfői ülésre elhalasztani kívánta. Ezen kívánságnak nem óhajtott engedni a többség, de hogy időt

nyerjen a parlamenti munkásságra, inkább lemondott a névszerinti szavazásról és így a szavazás felállás utján ejtetett meg. De az a nagy többség, mely ezen módon is teljes egyértelműséggel állt fel a törvényjavaslat mellett, mindenki előtt kézzelfoghatólag bizonyosságot tett arról, hogy azon ellenzéki hírlélek, melyek a többség felbomlásáról szóltak, milyen alaptalan ráfogások voltak.

A beszédek közül különösen kiemelkedik Bokross Elek hatalmas szónoklata, mely nemcsak nagy nyomatéku érveinek gazdag volta, de elegáns és perfekt szónoki tőkéje és parlamenti formái által is kiválik. Bokross teljesen kirántotta Apponyi azon támadása alól az alapot, mintha Tisza a véd-erőtörvény 14. §-ánál inkorrekjt járt volna el. Majd azt az ellenzéki érvet döntötte halomra, mintha a kabinet rekonstrukciója és a reformok Tisza eddigi politikájának negációja volnának. Rendkívüli hatást idézett elő, midőn kiemelte, hogy Szilágyinak a kormányba lépése nem Tisza, hanem ellenkezőleg, a »mérsékelt« oppozíció politikájának elítélését képezi.

Szintoly intenzív hatást keltett azzal is, midőn kifejté, hogy ha a hatalomra való hosszas törekvés (az ellenzék) helyes és jogosult, nem kevésbé helyes és jogosult Tiszának hatalmon való megmaradása is, mikor ennek minden parlamenti előfeltétele meg van s hazafias kötelességet teljesít. És zivatáros helyeslés és éljenzés tört ki a többségből, midőn szóló kiemelte a törhetlen szolidaritást Tisza és a szabadelvű párt közt. Bokross-hoz csoportosan siettek a többség tagjai gratulálni a fényes sikerhez.

Pártunk több szónokának is igen szerencsés napja volt.

Egyedül Polónyi kísérle meg ellensúlyozni Bokross beszédének hatalmas hatását, de biz az sehogy sem sikerült.

Polónyi Géza képviselő azzal a fölkiáltással fejezte be pöffeszkedő gorbomaságoktól telt szavait, hogy »a becsületes kormányzat érdekében nem szavazza meg a költségvetési törvényt.« Ezért félig kinevették, félig gondoltak valamit, a mit azonban egészen őszintén bajos elmondani. Mert Polónyi, ha szónok: akkor nevéstéses; a mikor erkölcsbír, akkor leginkább szemérmelen; s ha épen Cátóskodik, akkor lenézést keltően kacagtat. Ez a három tulajdonság egy személyben az, a minek köznyelven: polonizmus a neve.

Hegedüs előadói kitűnő zárbeszéde után következett a szavazás. Szavazás után Tisza miniszterelnököt a többség tomboló viharoként éljenzé.

Végül Wekerle felelt Irányi interpellációjára s a ház a választ tudomásul vette.

A képviselőház márcz. 3-iki ülésén letárgyalta részleteiben is az appropriáció javaslatot.

T a n ü g y.

A barátosi iskola története.

Irta: Borivó.

(Folytatás.)

Iskola-mesterek.

(1620. decz. 20-tól 1861. márcz. 24-ig.)

A tisztán olvasható részeket lemasoltam s így is annyira élvezhetők, hogy nagy kár volna meg

nem örökíteni. Az olvashatlan helyeket pontozással (...) jelzem, a többi így hangzik:

Orbány Antal barátosi ev. ref. mester felett 1816.

január 29-én tartott gyászbeszéd.

(Kelemen József esperestől.)

»Édes az élet, és az ettől való megválásnak meggondolása is keserves; nem is ok nélkül, mert egy édes atyát, édes anyát vagy szerető testvért elszalasztani keserves adózás. Ugy van, kedves ez az élet, rettenetes a halál! Nem csoda ha sirnak az árvák szüleinek koporsójára borulva; ha zokog a barát barátjának hült tetemein, ha a keservesek lecsüggedt fővel mennek ki keserveik sírdombjára könyezni. Nem csoda ha egy jó szívű Artemisia örökös hűségének megbizonyítására kedves Mansolassa tiszteletére emlék-oszlopot épít.

A tanítónak hasonlatosnak kell lenni az olyan gazdához a ki az ő élés-házából hoz elő ő-t ujat. (Már. 13.) A tanítónak tudósnak vagy jobban mondva tanultnak kell lennie, mert mi módon taníthatna az másokat, a ki maga is tudatlan. Ézékiel profétának meg kellett először ennie a levelet s az után kellett profétálni. (Ézék. 33.) Annak is a ki másokat tanít, a tudományokat először magába kell zárni és miutegy meg kell enni.

Antistenes régi tanítónak parancsolatja érkezett, hogy eddig lakta helyét más vidékkel cserélje fel. Összegyűjtve tanítványait így bucsuzék: Kedves tanítványaim! Az élet örömeit mind eddig bennetek konstatáltam, de most hívjak az Egek, hogy töletek elmenjek, azért szerezzetek magatoknak más tanítót, azonban pedig oktatásaimról el ne feledkezzetek.

Ezen néhai tanító Orbány Antal is ezzel válék meg: Kedves tanítványaim! Szerezzetek magatoknak más tanítót, ti pedig érdemes hallgatóim helyettem más éneklőt, mert nekem a mennyei bírótól citatorium érkezett a szoldnak elvételére — keserves izenet.

Keserves jajok hallattatnak a barátosi utcákon és e szomorú házban ekképen: Jőjjetek temetésre mert meghalt Orbány mester.

Itt már az ő élete írására kellene felemleni az én festő ecsetemet, azt emlegetnem, hogy miképen kereskedett a neki adott talentummal? Mint járt el szent kötelességében? Múltóvá tette-e magát a háládatos maradék bokros jajjaira? Mind ezeknek megfontolását ti reátok bízom. Ugy is az én dicséretem talán sokak előtt gyanus lenne, mint-hogy majd 11 esztendeig az Ur oltára mellett nekem jó, engemet nem busító, jó lelki esmeretű szolga társam volt. Az ő jóságát az ő halálán kesergő kedvesei, atyafiai, komái, jó barátai sohajtásai, könnyező szemei minden ékesen szóló pré-

— Osztönöm, hogy így fejezzem ki magam, nagyfoku arczismém s még valami, mit majd akkor mondok meg, ha történetemet végig hallgatta. Harom ön most arra rá nem ér, tehát majd máskor.

— Miért ne érnék rá?

— Azért, mert most pont négy óra s fél ótkor találkoznia kell egy barátjával a »Golyó« kávéházban, kivel elintézni valója van, az ut addig eltart egy fél órát.

Elhültem. Honnan tudhatta Weszely, — ki most lát először életében — hogy nekem találkoznom kell F. barátommal, a mint azt még tegnap elhatároztuk? Weszely ur, ugy látszik, kitalálta gondolatomat, mert mosolyogva szólt:

— Látja fiatal ur, ez is egyike azon mester-ségeknek, miket néhai uramtól ellestem.

A nélkül, hogy erre valami megjegyzést várna, folytatá:

— Legjobb lesz mindenestre, ha történetem elbeszélését holnapra halasztom. Addig én is kissé rendbeszedhetem gondolataimat, nemkülönben jegyzeteimben is bönészek. Ön pedig holnapra minden kötelezettség alól felmentheti magát.

— Tehát bátor leszek, holnap két órakor.

— Ha nincs ellenére.

— A világrt sem. Egészen rendelkezésére álok, tehát a viszontlátásig holnap két órára. Felálltam s barátságos kézszorítással bucsuztunk el egymástól.

(Folyt. köv.)

III. Weszely a szolgál.

— Bocsánatot kérek, — szóltam — tolakodásomért. Weszely urhoz van szerencsém?

— Az nevem, mivel lehetek szolgálatára?

— Nem rég egy órát vásároltam a zsigvásáron, mely a zsigvárus állítása szerint, előbb az ön birtokában volt.

— Nemde az, mely két matröz által tartott hordót ábrázol?

— Épen az!

— És azon órának köszönhetem becses látogatását?

— Mindenesetre.

— Szabad kérdenem, kihez legyen szerencsém?

— X. egyetemi hallgató vagyok.

— Örvendek becses ismeretségének, méltóztatásék helyet foglalni.

Leültem a kijelölt pamlagra, mig ő maga velem szemben egy széket foglalt el.

Kis szünet állott be, mert az éltés ember barátságos tekintete oly tiszta és értelmes, modora és kifejezése oly tiszteletgerjesztő volt, hogy már már resteltem jöveteltem valódi céljával előállani, valami más ürtgyet pedig nem birtam hirtelenében kigondolni.

Az öreg gyanítá mi történik bensőmben, mert arczán jó indulatu mosolylyal segítségemre jött, ő maga kezdén meg a társalgást:

— Uraságod bizonyosan panasza jött az óra

ellen. Tehát már ismét rájött a hobortosság s önnel valami csinylt követett el?

— A tréfás hang, melylyel hozzám szólt, vissza adá teljesen elfogulatlanságom és hasonló módon felelém:

— Bizonyára uram, észrevettem rajta némely rendkívüliséget vagy hogy is mondjam, s az igazat megvallva, azért bátorokdtam felkeresni, hogy megtudjam öntől annak tulajdonképeni mivoltát.

— És ezzel tisztelt fiatal ur, ön többet kérdez, mint a mire felelni képes volnék. Az óra egy talány, mint minden a mi boldogult uramhoz tartozott. Hisz ő maga is mindig talány maradt előtttem, holott azt kellene hinni, hogy ha az ember harmincz évet valaki szolgálatában töltött, mint én, alkalma lehetett alaposan kiismerni.

— Harmincz évet! — szólék elcsudálkozva.

— Igen is harmincz évet, 4 hónapot és tizenegy napot még hozzá.

— De mondja csak kérem szépen, hogy lehet az, hogy oly férfi mint ön, ki miveltségénél fogva más társadalmi állásba is bátran beillik, harmincz évig másnak szolgálatában állott?

— Hosszu történet ez uram, mit pár szóval elmondani nem lehet. Ha meg akarja hallgatni, kész vagyok önnek elbeszélni. Ön az első, kihez bizalmam van, mert rendszeren mindenkivel szemben tartozkodó szoktam lenni.

— És szabad kérdenem mi vezetí önarra, hogy irányomban ismeretlenül is bizalommal viseltetik?

dikációnál jobban hirdetik. Még talán az irigység is ezt pusmogja szívében: Kár volt ennek a jó embernek meghalni.

E gyászos koporsó mellett látok egy bánatos özvegyet, 4 leányt: Mária, Rozália, Julianna és Rákhel és 1 vejét (P. Jánost) keseregni. Később neked ez az eset bus özvegy, keserű neked 4 leány az árvaság. Mi legyen az özvegy és árvaság, csak az tehet arról igaz ítéletet a ki annak keserveit kosztolta. Betölt rajtokat Zak. prof. ez a mondata: Megverem a pástort és elszélednek a jukok stb. (B. élete 23 esztendő volt.)

Testvérei: Léczfalvi Orbány József u. feleségével, gyermekeivel. Orbány Mózes fírel ur feleségével, fiaival. Orbány Dénes édes anyával és Tiszteletes atyával stb.

Orbány mester után következett Veres István. Pályafutását Kis-Borosnyón kezdette, onnan ment Telekre, azután Barátosra, 1820-ban még itt van s 1843-ban Zágonyban temetik el mint odaváló mestert. Koporsója felett tiszt. Sükösd Sámuel akkori barátosi pap (kiról a papok között még szólan fogok) roppant nagy hatású gyászbeszédet tartott. E prédikáció sokak kívánságára ki is volt egy füzetkékben nyomtatva. Szorgalmas utánjárásal egy példányát megszereztem. Nagyon véteknék ha elmulasztanám ezen gyönyörű beszédet, mely a tanítói hivatás magasztosságát festi s magát a szónokot is kitűnően jellemzi, szóról-szóra közölni.

A gyászbeszéd a következő:

»Hogy ha pap nem volnék, iskola mester kívánnék lenni. (Dr. Luther.)

Nagy halottunk van, Szomorú Hallgatóim! — a földi mennyország egyik elhunyt királyának gyász koporsója mellé gyűltünk össze ez innepélyes alkalommal; nagy a mi veszteségünk egy kérubi örködést igénylő egész nemzedék jutott a halál segélytelen árvaságra; méltó okunk lehet az elrémülésre! mivel életünknek megszeledhetetlen ellensége, dúló hatalommal tört be e' viszontagságos föld paradicsom kertének ártatlan polgárai mondatnám testesült angyalai közé, 's legyilkolta ott az istenség kezei által közvetlen plántált mennyei virágok föl kent ápolóját.

De félek, hogy ti nem értetek engemet; gondolatok szerint én — a' köztetek ismeretlen — rosszul vagyok értesítve öszvejevetelünk czélja felől mennyország királyát; egész nemzedék atyját, paradicsom kertészét emlegetvén lelkem kitörő fájdalomában akkor, midőn itt »csak iskola mester« halt meg. Ne vegyék rossz neven az illy csakoson vélekedők, 's pedig bizonyosan azok teszik a' legnagyobb részt, ha kénytelenittem szemköbe mondani, mint egy atyja halálában vesztesét folszámítani nem tudó kis gyermek annak sirhalma fölött. — Nem lehet eléggé megsirtni, hogy e' bűnös csak az embereknek szemét még mind kötvé tartja; 's folytonosan akadályoztatja azt az elfelejtett, megvetett, nyomorult, rongyos embert, kit, mi szánandó gunyal »csak iskola mesternek« csufolunk a' maga szép és fontos elhivatásának méltóságában leplezni föl; Jámor iskola mestereinket oda ijesztette a' világnak Döbrögies szelleme, — hiszem ti tudom nem ítélték meg ártatlan hasonlításomért — mely őket a' közbeesültetés és tiszteltetés hazájából csupán nevéért kitörökedik szorítani, hogy már többé magukat nem igen merik mesternek, hanem bátorságosabbnak tartják rector-nak szolnítani.

En Istenem! vajjon mikor szabadul meg már a' mesteri szép és dicsőséges pálya, a' szegénységnek, meg vettetésnek keserű jármától? mikor telik ki azon átoknak ideje, melynek sulya miatt az iskolamesterekre kellő figyelem nem fordítatik; 's abból folyólag a' népek egyetemes fölvilágosodása késleltetik, a' polgárisodás, úgy mint kellene, nem léphetik, elő; szóval a' nemzetek szellemi életének fölvirágzása mint egy elfojtva sindik? — Engedjenek meg nekem a' világnak minden dicsőségén kapó fiai; engedjenek meg a' legnagyobb méltóságba helyzetett statusemberek ha kimondom, hogy egy iskolamester elhivatásának fölsegessége — kinek rangját különben megvető csak-kal szokás bélyegezni — akármelyikökével meg mérközzük, 's bár a' társaság egészében hozzá hasonló fontosságu tagok tagadhatatlanul vagy-

nak; de a' kinek munkássági köre messzebb hatna, a' népek egyetemes jollétére üdvösebb befolyásu lenne — tökéletes meggyőződés után állítom: csak egy sincs.

»El hiszem ha látandom« — ot mosolyog rám kétkedő arczotok, 's épen azért megkísértem a' paradox igazságát, mennyire erőm, 's az idő rövidsége engedi, bóbizonyítani.

(Folyt. köv.)

V i d é k.

Kovácsnán, 1890. márczius 2.

— Székely fürdő. —

A kovácsnai fürdő-birtokosság febr. 20-án tartott gyűlésében, melyben a főszolgabíró is részt vett és melegen érdeklődött, az 1889. évi fürdő-birtokosági számadás megvizsgáltván, elfogadott s egyhangu határozattal kimondatott, hogy a gyógydíj czímén befolyt összegből fennmaradt 140 frt — minthogy az a közegészségügyi törvény szerint csakis fürdő színpítési célra fordítható — adassék át a helyi fürdő-részvény-társaságnak ugyan ezen célra leendő fordítás végett.

Meghatározatott, hogy a jelen fürdő-évdra a sepsiszentgyörgyi, kézdíváshelyi, vagy szilágyi szomszói zenekar valamelyike fogadtassék meg, mire Hollaky Attila főszolgabíró és Csia György f. b. elnök lettek megbízva. Kapcsolatosan ezzel kimondatott az is, hogy a menyiben a saison alatt befolyandó zenedíjak nem fedeznék a kívánt összeget, a pótlás iránt a részvény-társaság megkeresendő leszen.

Több üdvös közérdekű dologban határozott a gyűlés s mindezek fénypontját képezi azon emelkedett hangú és közelsimert érdemlő határozat, mely szerint a sétatér végében lévő »Vajna Károlyné«-féle szép telket »tengedte 39 évi használatra épületekkel és butorokkal együtt a fürdő-részvény-társaságnak.

Mindezek a fürdők fölvirágoztatására mutatnak, úgy szintén az igazgatóság által tervezett nagyszerű építkezések és a vizeknek vegyelemzés utján ismertetése.

Most egyelőre a »Horgác«-viz vegyelemzését vagyok szerncsés bemutatni.

A kovácsnai »Horgác«-forrás vegyelemzése.

Natrium-bicarbonat Na C O ₃	1000 súlyrész vízben
Chlornatrium Na Cl	41792 súlyrész.
Magnesium-bicarbonat Mg	10360 "
H ₂ (C O ₃) ₂	07058 "
Chlorkalium K Cl	06202 "
Calcium-bicarbonat Ca H ₂ (C O ₃) ₂	05439 "
Calcium-sulfát Ca S O ₄	02606 "
Vas-bicarbonat Fe H ₂ (C O ₃) ₂	00712 "
Mangan-bicarbonat Mn H ₂ (C O ₃) ₂	00192 "
Kovasav Si O ₂	00077 "
Chlorlithium Li Cl	00054 "
Jodnatrium Na J	00007 "
A vízben oldott részek összege	74499 "
Szabad szénsav	15188 "

A mint az elemzés eredményéből kitetszik a kovácsnai »Horgác«-forrás viz a legkiválóbb sós, égvényes, vasas, savanyúvizek közé tartozik. — Lényegesebb alkatrészek benne: a Natrium-bicarbonát, konyhasó, szabad szénsav és a vas bicarbonat. A felsorolt alkotó részekben kívül figyelemre méltó a víz jod tartalma is.

Kellemes ize, nagy szabad és félig kötött szénsav tartalma a legkitűnőbb élvezeti vizek sorába emeli ezt. Feltűnő natrium-bicarbonat, konyhasó, vas-bicarbonat és szénsav tartalma pedig méltóvá teszi arra, hogy mint a világhírű gleichenbergi vizekkel, melyektől csak nagyobb vastartalma által különbözik, egyenlő értékűt, az orvosok a legnagyobb figyelemben részesítsék.

Kelt Budapest, 1890. jan. 28. Dr. Hankó Vilmos, s. k., a budapesti II. ker. áll. főreál iskolának chemiai tanára.

Csia György.
fürd. b. elnök.

Különfélek.

— Tanulmány-ut. Kézdí-Vásárhely város derék iparosai Blatt Mihály jó hírű szobafestő kezdeményezése és vezetése mellett, Szabó Mózes lakatos, Tóbi Károly kőműves és Sára Imre asztalos f. hó 6-án Budapestre mennek, iparágaik tanulmányozása végett; városunk derék iparosai fényesen beigazolják — e követésre méltó tettökkel, — hogy városunk és vidéke közönsége méltán részesíti őket a kellő pártfogásban. Csak előre a megkezdett uton!

— Székely találmány. Turóczi Mózes és Szöcs Ferencz, kézdíváshelyi gépészek —

előbbi az 1848/49-iki szabadságharc nagy hírű ágyúöntője — együttesen egy elmés szikrafogót találtak fel, mely gőzgépeknél alkalmaztatik oly czélból, hogy a kéményen kitóduló szikrákat fel fogva, különösen nyáron csépléskor oly gyakran előforduló tüzeseteket megakadályozza. Ezen találmány, szakértők véleménye szerint, az eddig alkalmazott hasonló készüléknél sokkal tökéletesebb s teljes tűzbiztonságot nyújt. Tulajdonosok Ausztria-Magyarországra nézve szabadalmat nyertek. Melegen ajánljuk e jeles székely találmányt a géptulajdonosok figyelmébe.

— Mükedvelői előadás. A »Kézdíváshelyi Mükedvelői Egyesület« által, saját pénztára javára a városház dísztermében, 1890. márczius 9-én adatik: »Felhő Klári.« Népszínmű 3 felvonásban. Írta: Rátkay László, zenéjét szerző: Erkel Elek. Karnagy: ifj. Monoki István. (Rendező: Selyei Tóth Albert.) Személyek: Özvegy Aba Györgyné Tuzson Róza k. a. Aba András, fia, molnár-mester Selyei Tóth Albert. Felhő Klári Vass Ferenczné urnő. Felhő Katicza Klünglein Rebi k. a. Fátýol Ferkó, molnárlegény, Abák rokona ifj. Czimbalmos Ferencz. Tenger Adam, molnár czéhmester Vajna Lajos. Bálint, fia Mihály Adam. Csik Vendel, szabómester Klünglein Vendelin. Istók, fia ifj. Monoki István. Viola Éva Kovács Emma k. a. Rökkáné, Tenger gazdasszonya Selyei Tóth Albertné urnő. Gergő, keresztfia, molnárinas Hamar Albert. Szita Pista Nagy Gyula. Tömjén János, esperes Györfy Lajos. Bencze, mindenek Abáknál Benkő Béla. Magda, cseléd Abáknál Hamar Albertné urnő. Gyuri, czigány Pap Károly. Egy legény Fazakas János. Ezt megelőzi: »Fekete Frakkban.« Vig monolog. Előadja: Werkner Mátyás ur. Helyárak: Kőrszék 80 kr. Zártszék 60 kr. Földszinti állóhely 50 kr. Jegyek előreválthatók: Dávid János ur a »Tűzoltó«-hoz címzett kereskedésében; előadás napján este a pénztárnál. Előadás után tánczvigalom. Kezdet este fél 8 órakor.

— A nona, ez a különös olasz betegség, melyről már említést tettünk s mely abban áll, hogy a ki megkapja, napokig alszik. Már Magyarországon is jelentkezett. Nagy-Enyedről azt írják, hogy ott a honvéd-kaszárnyában több katonán észlelték már. Az orvosok »marotis nona«-nak nevezik az új betegséget. Eddig vagy huszonegy honvéd szenved benne.

— Elégét vasuti kocsí. Az osztrák-magyar államvasut vonalán, Esztergom és Vác között, mult hétfőn reggel a robogó személyvonat egy kocsija meggyuladt. Mikor a veszedelmet észrevették, a mozdony-vezető a pálya közepén megállította a vonatot s a kalamauzok az égő kocsit gyorsan lekapcsolták. Két utas a tűz következtében könnyen megsérült. A kocsí teljesen elégett.

— A perzsa sah fogadott fia, a tizenegy éves Aziz, a ki Budapestre is elkísérte volt a mult évben, a perzsák fejedelmét, mint Teheránból írják: völegény. Menyasszonya elég előkelő származásu, a menyiben senki más ez, mint a sah legkisebb leánya. A »Moszkovszkija Vjedomoszti« azt írja, hogy a sah maga akarja, hogy ez a házasság létrejöjjön. A kis »Meledsek«-et (így hívják Afizkát igazi néven) már is úgy ünneplik ennél fogva egész Persiában, mint egy igazi herceget. A sah egyik legszebb birtokát fogja a fiatal párnak nászajándékul adni. Magánosoktól is tömérdek ajándék érkezett már a jegyesek számára.

A közönség köréből.*

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapja 13-ik számában a bucsusoraimmal egyidejűleg, hol állásom gyors betöltését ismert hirlap után fordítam »Isten hozza«-ot jó ismerőseimnek, egy más közlemény is jelent meg, a mely kiválóan a minorita-szerzet főt. rendfőnökét illeti, tekintettel ama körülményre, mely szerint én legjobb elhatározásom szerint, hogy csekély erőm- és munkálkodásom mellett jobban érvényesíthessem, a minoritarend főt. előjárója által, saját kérésre elbocsátva, az egri főegyházmezejében lettem legkegyelmesebben alkalmazva, az esetleg felmerülhető kétség elhárítása okából kijelentem, hogy én a bucsusoraimmal egyidejűleg megjelent, s a rend főt. provinciálisát érintő közleménynek írja nem vagyok.**

Kelt Apátfalván, 1890. febr. 25.

Fejér Ignáz,
káplán.

* E rovat alatt helyet adunk a közérdekű felszólalásoknak, de a felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

** Ezen nyilatkozattal kapcsolatosan kijelentjük, hogy a kérdéses közleményt nem Fejér Ignáz ur írta, s hogy abban neki egyáltalában semmi része sincs. Szerk.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Szíves megfigyelésül!

Ezerszer és ezerszer jónak bizonyult és orvosi tekintélyek, valamint számtalan magán személyek bizonyítványai által kitüntetett készítmények:

Dr. MILLER mohnövényedve meglepő hatással van köhögés, rekedtség, torokfájás, elnyálkásodás, keletkező gümőkör, egyáltalában a légzési szervek minden bántalmai ellen.

Tégelyben gyermekek és felnőttek számára.

Egy tégely ára 50 kr oszt. ért.

Dr. MILLER görces elleni balzsama számtalanszor fényesen igazolva gyomor-fájás és gyomorgörés hányás, vérhas és puffadás ellen.

Használati utasítással együtt nagy üveg ára 1 frt 50 kr, fél üveg ára 80 kr o. é.

TYUKSZEM-BALZSAM, hathatós szer tyukszem, szömölcs, fájós bőrvastagodás ellen.

Egy doboz használati utasítással együtt 48 kr o. é.

Kézdi-Vásárhelyen valódián kaphatók: Fejér L. fia urak divat-szővet és kézműáruraktárában.

11—24

Ruha-szővetek. 5—20

Peruvien és dosking a magas clerus részére, előírás szerinti szövetek cs. és kir. hivatalnokok részére egyenruhákra, ugy szintén veteránok, tűzoltók, tornászok, urasági inasok részére. Posztók teke- és játékasztalokhoz, lodenek (vizáthatlanok) vadászöltönyökre, viaszas szövetek. Utazó-plaidok 4—12 frtig. Mindez olcsóbb, mint bárhol s a legjobb, tartós minőség.

Joh. Stikarofsky Brünben.

Legnagyobb posztó-raktár Ausztria-Magyarországban. Minták bérmentve küldetnek. A szabó-mester urak részére a legdusabb minta-könyvek állnak rendelkezésre. Utánvételes küldemények 10 frton felül porto-mentesek. Ily világforgalmu üzleteknél önként érthetőleg sok a maradék, s miután ezekből lehetetlen mintákat küldeni, nem tetszés esetén az ily maradékokat visszaveszem, azokat becserélem, vagy a pénzt visszaadom. Maradékok megrendelésénél szükséges a színt, hosszúságot és az árt megjelölni.

Levelezések magyarul, németül, csehül, lengyelül, olaszul és francziánul eszközöltetnek.

Máriazell gyomor cseppek.

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Utóéletlen hatású az étvágytalanság, gyomor gyengeség, bizos lehelet, savanyu felbőgés, szél rekedés, (Kolika) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és árára kőzódás, túlságos elnyálkásodás, sárgaság, undor és hányinger eseteiben, megszünteti a főfájást (ha az a gyomor elrontásától származik) gyomor görös, kemény széklet, székrekedés, az étel s itallal túrtörhet gyomrot kitisztítja, elűzi a béliérget, s gyógyít lép, vese, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, használati utasítással együtt 40 Kr. kettős üveg 70 Kr. Kézipontú széküldési raktár: Brády Károly, gyógyszerész Kémsier (Morva ország).

Védjegy. Ovási: A valódi Máriazell gyomor cseppek sok feleképen utánoztatnak s hamisítanak, s ezért valódiak gyanánt csak azok fogadtassanak el, melyek üvege, egy vörös, s a fenti védjegyvel ellátott papírba van csomagolva, s melyek mellett használati utasítás és is fel van tüntetve, hogy az Kémsierben, Guzik H. könyvnyomdájában nyomtatott.

Máriazell Labdacsek.

A Keményszékés és székrekedés ellen, évek óta legjobb hatásúnak bizonyult labdacsek is, sokféle képen hamisítanak, tehát ezek vételénél is vigyázni kell a fenti védjegyre s Brády Károly, Kémsieri gyógyszerész név alá írására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tekercs 1 frt. A pénz előleges beküldése után, 1 tekercs 1 frt, 20 Kr., 2 tekercs 2 frt, 20 Kr., 3 tekercs 3 frt, 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetik meg. A Máriazell gyomor cseppek és Máriazell labdacsek nem titkos szerek, a gyógyható anyagoknak összetétele, minden használati utasításban fel van sorolva. A Máriazell gyomorcseppek és Máriazell labdacsek kaphatók Kapható: Kézdi-Vásárhelyt Kovács Ferencz gyógyszerárban; Tusnádon (fürdő) Dobay Sándor gyógyszerésznél.

18—43

Árlejtési hirdetmény.

A kovásznai fürdő-résztársaság részéről közhirrre tétetik, hogy a »POKOLSÁR« tükörfürdő medre a körülötte levő kabinokkal, jelen év tavaszán a kor igényeinek megfelelőleg újra fog építtetni.

Az építési árlejtési határidő 1890. márczius 23-án d. e. 9 órára, Kovászna község-házához tűzetett ki az igazgatóság által.

Árlejtési szándékozók kötelesek a 3363 frt 78 kr kikiáltási árnak 10 százalékat, illetve 337 frt bánatpénzt az igazgatóság kezéhez előre lefizetni. Az egyéb árlejtési feltételi pontok, méretek és tervrajz, alattirt vezérigazgató irodájában, a község házánál, hivatalos órákban mindig megtekinthetők.

Kovásznán, 1890. márczius 2-án.

1—3

Csia György, vezérigazgató.

Értesítés.

Alattirt igazgatóság értesíti a t. helybeli és vidéki közönséget, hogy 7% kamat felszámítás mellett, első helyen eszközrendő betáblázással, jelzálogos hitelt nyújt. A bankintézeteknél a kamatláb emelkedése arányában, a kamatláb intézetünknel is emelkedni fog. A birtokot esetleg terhelő adósság törlesztésének közvetítését az intézet eszközli.

Kézdi-Vásárhelyt, 1890. február. 21-én.

3—4

A k.-vásárhelyi takarékpénztár igazgatósága.

„RÉPÁTI“

ÉGVÉNYES-SAVANYUVIZ

a monarchia legszénsavdusabb és legtisztább égvényes savanyu-vizei közé tartozik.

Orvosi tekintélyek nyilatkozata szerint kitünő sikerrel használtatik: a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomorbajokban, a hugyszervek bántalmainál stb. Ezen betegségek ellen a „répáti“ savanyuviz a legkellemesebb s egyszersmind a leghathatósabb gyógyító szer.

Gazdag szénsav tartalmánál fogva, mint élvezeti viz, igen kellemes izzel bír.

Borral elegyítve, pompás üdítő ital, savanyubb borokhoz használva páratlan.

A töltés egy legkitünőbb töltő-készülékkel eszközöltetvén, a palaezka töltött viz a forrás vizével vegytartalmilag teljesen azonos marad.

A „répáti“ savanyuviz mindig friss töltésben és valódi minőségben kapható raktáron:

Kézdi-Vásárhelyt: Kupán József, Sepsi-Szentgyörgyön: Séra István, Uzonban: Khon Dániel uraknál.

A „répáti“ savanyuviz kútkelzelősége:

György József

Kászón-Impéren, (Csikmegye.)

22—30